

DRAMATURGIA LUI LEONID ANDREEV ȘI TEATRUL ROMÂNESC

ILEANA BERLOGEA

În primele decenii ale veacului, numele lui Leonid Andreev era pus adeseori alături de cei mai mari dramaturgi ai vremii. Însuși Maxim Gorki, în cunoscutul său articol „Despre piese”, indicînd maeștrii de la care tinăra generație de după revoluție ar putea învăța arta scrisului, îl cita pe Andreev în rînd cu Pușkin, Ostrovski, Cehov etc.¹

O dată cu trecerea timpului s-a așternut uitarea peste creația ciudată, inegală, lipsită în mare parte de consecvență și unitate interioară, dar totuși impresionantă, a scriitorului rus. O uitare justificată, însă ingrată, deoarece aportul lui Leonid Andreev la punerea în circulație a unor teme dramatice devenite mai apoi un bun comun și la îmbogățirea mijloacelor de expresie scenice a fost mai substanțial decît pare la prima vedere.

Întorcîndu-ne privirile către începutul veacului, cînd se conturau direcțiile diversificate ale teatrului modern, ca o reacție împotriva formulei unice a dramei burgheze cu anumite implicații psihologice, a piesei bine scrise care dădea cît mai măiestrit iluzia realității, îl întîlnim printre cei mai pasionați și neliniștiți înnoitori pe Leonid Andreev, sincer angrenat pe drumul găsirii soluțiilor inedite.

Allardyce Nicoll, vorbind despre Leonid Andreev și Nikolai Evreinov, scrie în *World Drama*: „Nici unul nu poate fi considerat ca un mare scriitor; dar amîndoi sînt de un impresionant interes istoric și, cu toate că operele lor sînt acum arareori prezente pe scenă, influența lor poate fi văzută în multe domenii”².

Leonid Andreev, fervent căutător a noi mijloace dramatice de expresie, a întrebuițat în formule originale, simbolul lui Maeterlinck și Hauptmann, a introdus cu îndrăzneală în proza lucidă, logică și clară a dramei burgheze, metafora poetică. A fost unul dintre primii dramaturgi ai Europei (înaintea lui s-au relevat doar Strindberg și Alfred Jarry), care a scos acțiunea din cadrul

¹ M. Gorki, *Despre piese*, în vol. *Despre literatură*, București, 1956, pag. 505.

² Allardyce Nicoll, *World Drama*. Londra Londra 1961, p. 719.